

Els dos himnes 'A Gandesa' sobre la gesta heroica de l'any 1838

ANTON MONNER
Cronista de Gandesa

Crònica

El festival Proto-fest recupera i interpreta les partitures de Ramon Carnicer, sobre la situació tràgica que va viure la capital de la Terra Alta durant la primera guerra carlina, amb els atacs del general Cabrera i la defensa dels liberals

Inclos dins el programa de Proto-fest de Tortosa, s'ha celebrat a la plaça de l'Absis de la Catedral de la capital de l'Ebre un acte de gran qualitat cultural que comença amb uns parlaments de l'historiador Roc Salvadó i del musicòleg David Matheu i acabà amb un excel·lent concert participatiu d'obres inèdites *A Gandesa*, sota la batuta del director Francesc Valldecabres i la participació del Cor Pedrell com a cor pilot.

L'historiador Roc Salvadó explicà la situació tràgica que va viure Gandesa entre els anys 1836 i 1838, durant la primera guerra carlina, i els atacs del general Cabrera i la defensa a ultrança, dels liberals apostats a la població, cap del partit judicial i cruïlla de comunicacions interiors entre Tortosa, la zona dels Ports i Morella.

La guerra va durar 7 anys i fou ben significativa a la diòcesi, on la població era de majoria carlina i únicament restaren liberals Tortosa, amb una guarnició de 800 soldats, i Gandesa, amb uns 200 però assistits per 600 aguerrius voluntaris dirigits pel jutge Cayetano Arrea i els capitans Tomàs Tarragó de Vilalba i Pablo Figueras de Batea. Durant dos anys els gandesans van resistir les escames de les tropes carlines de milers de soldats fins que, el 2 de març del 1838, hagueren de fugir bona part dels seus habitants per refugiar-se a Mequinensa, on van viure 28 mesos passant penúries, amb l'ajuda directa d'aquesta població i un petit salari que rebren del govern. Gandesa va rebre 1.800 canonades i la població va quedar pràcticament destruïda. Els carlins, quan hi entraren després de dos anys, s'apoderaren de tot el que trobaren, cremaren les portes de les cases i la població va quedar pràcticament arruïnada.

Contrastant amb la depriment situació econòmica de Gandesa, la seva fama s'escampà arreu d'Espanya. A Sevilla posaren el nom de Gandesa a uns dels

El conert celebrat a la plaça de l'Absis de Tortosa. FOTO: PROTO-FEST

El concert, sota la batuta de Francesc Valldecabres i la participació del Cor Pedrell, és fruit de la recerca impulsada per l'historiador Roc Salvadó i el músic David Matheu

seus carrers principals. A les Corts espanyoles fou aprovada per unanimitat, el dia 25 de juny del 1838, una proposta de llei sobre la reedificació i premis a la ciutat de Gandesa. El primer article imposà a l'erari públic la reedificació de Gandesa. Al segon, l'erecció d'un monument a la plaça amb la inscripció '*Gandesa reedificada por la Patria agradecida*'. I el tercer atorgà als voluntaris defensors una paga de mobilitzats en temps de guerra. I Gandesa passà de vila a ciutat, amb el títol de '*Muy Leal, Heroica e Inmortal Ciudad de Gandesa*'.

La glòria de Gandesa esdevingué popular a Madrid. Poetes notables com Hartzembusch i Manuel Bretón de los Herreros li dedicaren versos patriòtics i músics com Ramon Carnicer, director del Conservatori de Música de Madrid i empresari teatral, amb l'afany de recaptar diners per ajudar els gandesans, van iniciar campanyes culturals, ben secundades pels madri-

lenys. Amb els versos de Bretón i la música de Carnicer es van compondre dos himnes *A Gandesa*, per exaltar les virtuts dels resistents gandesans. La funció extraordinària es va celebrar al Teatro del Príncipe, amb l'assistència de la reina Cristina i posteriorment es representà en altres teatres de la capital.

Aquests dos himnes *A Gandesa* mai havien estat representats a Catalunya i estaven desapareguts. Gràcies a la recerca de Roc Salvadó i David Matheu, s'han recuperat les partitures de l'Arxiu de l'Ajuntament de Madrid i han estat representades amb la màxima solemnitat a la plaça de l'Absis tortosina sota la batuta del director Valldecabres i la participació del Cor Pedrell. Es tracta d'una troballa gràcies a la investigació dels dos mestres i al mes de novembre es representaran a Gandesa, on per primer cop els seus ciutadans podran gaudir de l'excel·lent concert de Carnicer i els versos de Bretón.